

UZASADNIENIE

Wnioskodawca – M. P., reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniósł o dokonanie podziału majątku wspólnego należącego do niego i jego byłej małżonki M. J. składającego się z:

- nieruchomości położonej w M., stanowiącej działkę o nr ewidencyjnym 561, dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) o szacowanej wartości 17.979,50zł,
- nieruchomości położonej w M., stanowiącej działkę o nr ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) o szacowanej wartości 3.685zł,
- udziału w 1/2 prawa własności nieruchomości położonej w M. oznaczonej nr ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) o szacowanej wartości 3.517,50zł,

oraz ruchomości w postaci wyposażenia domu, w tym mebli, sprzętu AGD i RTV, nabytych przez strony wspólnie w trakcie trwania ich małżeństwa – poprzez przyznanie całości ruchomości na własność uczestniczce postępowania, zaś wszystkich wymienionych nieruchomości na wyłączną własność wnioskodawcy. Jednocześnie wnioskodawca wniósł o dokonanie przez uczestniczkę na swoją rzecz zapłaty kwoty 5.595,00zł tytułem dopłaty za wyrównanie udziału w majątku dorobkowym oraz o zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i zwolnienie go od kosztów sądowych w całości. Wnioskodawca wskazał przy tym, iż małżeństwo zawarte w dniu 6 lipca 1996r. w S. pomiędzy stronami – M. P., a M. J. zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku I Wydziału Cywilnego z dnia 3 września 2014r., wydanym w sprawie oznaczonej sygnaturą akt I RC 831/13. Strony w trakcie trwania małżeństwa nabyły wyżej wymienione nieruchomości gruntowe, które aktualnie stanowią nieużytki rolne niezagospodarowane przez żadną ze stron. Według oświadczenia wnioskodawcy wszystkie ruchomości nabyte przez strony w trakcie małżeństwa, składające się na wyposażenie domu, pozostają w wyłącznym posiadaniu uczestniczki. Wnioskodawca wycenił wartość rzeczonych nieruchomości na łączną kwotę 25.182,00zł, zaś wartość ruchomości ustalił na łączną kwotę 13.810,00zł. W razie zakwestionowania wartości majątku dorobkowego stron wnioskodawca wniósł o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność ustalenia wartości poszczególnych składników majątku wspólnego stron. Wnioskodawca nadto wskazał, iż wyprowadził się ze wspólnego mieszkania stron, nie posiada stałego zatrudnienia i znajduje się w trudnej sytuacji materialnej z uwagi na pogarszający się stan zdrowia.

Postanowieniem z dnia 22 maja 2015r. referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Słupsku zwolnił wnioskodawcę M. P. od kosztów sądowych w całości /k. 34 akt/.

Uczestniczka postępowania – M. J. (dawniej P.) ustosunkowując się do treści wniosku nie wyraziła zgody na proponowany przez wnioskodawcę sposób podziału majątku wspólnego. Uczestniczka podniosła przy tym, iż zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami nieruchomości gruntowe miały stanowić zabezpieczenie na przyszłość dla małoletniej córki stron. W jej ocenie tylko nieruchomości przedstawiają realną wartość w majątku dorobkowym, a związku z trudną sytuacją materialną w jakiej znalazła się wyniku rozpadu małżeństwa i poważanej choroby przyznanie ich w całości na rzecz wnioskodawcy nie jest uzasadnione. Uczestniczka wskazała nadto, iż posiada nadany „numer rolnika” i korzysta z ubezpieczenia w KRUS, wobec czego pozbawienie jej prawa własności gruntów rolnych jest nieracjonalne. Uczestniczka zakwestionowała skład i wartość majątku ruchomego jaki wskazał wnioskodawca. Uczestniczka powołując się skomplikowaną życiową i finansową wniosła o nie obciążanie jej kosztami postępowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. P. i M. J. zawarli związek małżeński w dniu 6 lipca 1996r. w S.. Małżeństwo to zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 3 września 2014 r., sygn. akt I RC 831/13. Wyrok jest prawomocny.

Dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 3.09.2014r., sygn. akt I RC 831/13 – k. 16 akt;

W trakcie trwania małżeństwa M. P. i M. J. nie zawierali umów majątkowych małżeńskich.

Bezsporne

W okresie trwania małżeństwa strony nabyły w drodze kupna od matki wnioskodawcy D. P.:

- nieruchomość położoną w M., stanowiącą działkę o nr ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...),

- nieruchomość położoną w M., stanowiącą działkę o nr ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...),

- udział w 1/2 prawa własności nieruchomości położonej w M. oznaczonej nr ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...).

Dowód: umowa sprzedaży z dnia 5.09.2011r. zawarta w formie aktu notarialnego Rep. A nr (...) – k. 28-33, odpis z KW nr (...) – k. 18-22, odpis z KW nr (...) – k. 23-27, wypisy z rejestru gruntów – k. 135-136 akt;

Oszacowana zgodnie przez strony wartość rynkowa:

- nieruchomości stanowiącej działkę o nr ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) opiewa na kwotę 17.979,50zł,

- nieruchomości stanowiącej działkę o nr ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) opiewa na kwotę 3.685zł,

- udziału w 1/2 prawa własności nieruchomości oznaczonej nr ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) opiewa na kwotę 3.517,50zł.

Bezsporne

Powyższe nieruchomości wchodziły w skład majątku rodziny wnioskodawcy od przeszło 50 lat. Jest on związany z nimi emocjonalnie. W przyszłości planuje na jednej z działek wybudować dom.

Dowód: dokumentacja archiwalna (akty własności ziemi) – k. 81-87, zeznania świadka A. S. – k. 118, W. W. – 118-119, D. P. – k. 119, przesłuchanie wnioskodawcy – k. 127 akt;

Uczestniczka posiada nadany numer producenta rolnego w rozumieniu ustawy z dnia 18 grudnia 2003r. o krajowym systemie ewidencji producentów rolnych, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Wnioskodawca jak i uczestniczka są objęci ubezpieczeniem w KRUS.

Dowód: zaświadczenie o numerze identyfikacyjnym – k. 49, przesłuchanie informacyjne uczestniczki – k. 63, pismo uczestniczki – k. 133 akt, pismo z KRUS – k. 142-145;

Grunty objęte współwłasnością stron stanowią aktualnie nieużytki rolne. Strony wykorzystywały rolniczo ten teren tylko przez jeden sezon.

Dowód: zeznania świadka W. W. – 118-119, D. P. – k. 119, jana J. – k. 120, przesłuchanie uczestniczki – 128 akt;

W okresie trwania małżeństwa strony nabyły ruchomości, o oszacowanej zgodnie wartości rynkowej, w postaci:

1. kuchni gazowej B. o wartości 900 zł,

2. piekarnika B. o wartości 900 zł,
3. sokowirówki M. o wartości 100 zł,
4. czajnika o wartości 30 zł,
5. robota kuchennego o wartości 100 zł,
6. kompletu garnków o wartości 200 zł,
7. kompletu szklanek o wartości 60 zł,
8. kompletu noży F. o wartości 50 zł,
9. firanek o wartości 100 zł,
10. wieszaka na ubrania o wartości 150 zł,
11. dwóch plafonów o wartości 200 zł,
12. lustra o wartości 60 zł,
13. żyrandola o wartości 100 zł,
14. komody o wartości 600 zł,
15. meblościanki o wartości 300 zł,
16. telewizora S. o wartości 1500 zł,
17. narożnika o wartości 1000 zł,
18. laptopa S. o wartości 1500 zł,
19. kina domowego L. o wartości 800 zł,
20. dwóch dywanów o wartości 400 zł,
21. kompletu pościeli z owczej wełny o wartości 500 zł,
22. żelazka o wartości 150 zł,
23. odkurzacza o wartości 150 zł,
24. meblościanki o wartości 300 zł,
25. łóżka dziecięcego o wartości 250 zł,
26. żyrandolu w pokoju dziecięcym o wartości 100 zł,
27. krzesła o wartości 100 zł,
28. dwóch krzeseł plastikowych o wartości 100 zł,
29. pralki B. o wartości 900 zł,
30. kompletu doniczek o wartości 150 zł,

31. laptopa S. 15 cali o wartości 100 zł,
32. nawigacji samochodowej o wartości 50 zł,

Bezsporne

Wnioskodawca poniósł nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny stron w łącznej kwocie 325,60zł, poniesionej tytułem opłacenia podatku od nieruchomości za lata 2015-2016.

Dowód: potwierdzenia zapłaty podatku od nieruchomości – k. 140-141 akt;

Wnioskodawca utrzymuje się z prac dorywczych, korzysta z pomocy finansowej matki. Wnioskodawca cierpi na schorzenia neurologiczne (problemy z kręgosłupem) stanowiące powikłania powypadkowe.

Dowód: dokumentacja medyczna – k. 15, przesłuchanie wnioskodawcy – k. 206-207 akt;

Uczestniczka ponownie wyszła za mąż. Jest bezrobotna. Przechodzi rekonwalescencję po chorobie nowotworowej. Korzysta z pomocy finansowej rodziny.

Dowód: dokumentacja medyczna – k. 53-58, przesłuchanie uczestniczki – k. 207-208 akt;

Sąd zważył:

Zgodnie z dyspozycją zawartą w treści art. 566 k.p.c. podziału majątku wspólnego dokonuje się po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami.

W postępowaniu tym Sąd ustala jaki jest skład i wartość majątku wspólnego stron (por. art. 684 w zw. z art. 567 § 3 k.p.c.), uwzględniając przy tym, że podziałem objęte są tylko te przedmioty majątkowe, które były składnikami majątku wspólnego w chwili ustania wspólności ustawowej i które istnieją w chwili dokonywania podziału majątku wspólnego (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 1968r. III CRN 209/68, OSNCP 1969 nr 6, poz. 112; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 1972r. III CRN 477/71, OSPiKA 1972, nr 9, poz. 174 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 1978r. III CRN 333/77 oraz z dnia 20 września 2000r. I CKN 295/2000, OSNC 2001, nr 2, poz. 32).

Co do zasady wspólność majątkowa powstaje z mocy ustawy z chwilą zawarcia małżeństwa i obejmuje przedmioty majątkowe nabyte w czasie trwania małżeństwa przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (art. 31 § 1 kro).

W niniejszej sprawie bezsporną pozostawała okoliczność, że składnikami majątku wspólnego stron są nieruchomości położone w miejscowości M. oraz wymienione przez strony ruchomości w postaci mebli i sprzętu RTV i AGD składającego się na wyposażenie domu. W toku postępowania strony zgodnie ustaliły wartość rynkową wszystkich składników wchodzących do majątku dorobkowego. Zebrany w sprawie materiał dowodowy, niezakwestionowany przez strony zarówno co do formy jaki i co do treści, potwierdził, iż przedmiotowe grunty oraz ruchomości zostały nabyte w trakcie trwania małżeństwa do majątku wspólnego oraz, że w dalszym ciągu składniki te pozostają we współwłasności wnioskodawcy i uczestniczki postępowania. Skoro zatem istniejąca między stronami ustawowa wspólność majątkowa ustała z chwilą uprawomocnienia się wyroku rozwodowego, zaistniały przesłanki do dokonania podziału majątku wspólnego stron.

Dokonanie podziału majątku wspólnego obejmującego nieruchomości wymagało zniesienia współwłasności tychże nieruchomości. Z tego też względu w niniejszym postępowaniu zastosowanie mają przepisy dotyczące zniesienia współwłasności (art. 567 § 3 w zw. z art. 688 k.p.c.).

W toku postępowania o zniesienie współwłasności sąd powinien nakłaniać współwłaścicieli do zgodnego przeprowadzenia podziału, wskazując im sposoby mogące do tego doprowadzić (art. 622 § 1 k.p.c.). Sposoby zniesienia

współwłasności przewidziane zostały w treści art. 211 i nast. Kodeksu Cywilnego. Zgodnie z art. 211 k.c. każdy ze współwłaścicieli może żądać, ażeby zniesienie współwłasności nastąpiło przez podział rzeczy wspólnej, chyba że podział byłby sprzeczny z przepisami ustawy lub ze społeczno - gospodarczym przeznaczeniem rzeczy albo pociągałby za sobą istotną zmianę rzeczy lub znaczne zmniejszenie jej wartości. Zniesienie współwłasności może nastąpić także przez przyznanie rzeczy jednemu ze współwłaścicieli lub sprzedaż rzeczy wspólnej. Podstawowym sposobem zniesienia współwłasności, preferowanym przez ustawodawcę jest podział fizyczny rzeczy, jako że jest on z reguły najbardziej sprawiedliwy i pożądany z tego względu, że pozwala na nieobciążanie współwłaścicieli wysokimi splatami. Jednakowoż w sytuacji gdy wszyscy współwłaściciele są zgodni co do sposobu zniesienia współwłasności Sąd dokonuje podziału rzeczy wspólnej odpowiadającego woli stron, z tym uwzględnieniem, że proponowany sposób zniesienia współwłasności nie sprzeciwia się prawu ani zasadom współżycia społecznego, ani też nie narusza w sposób rażący interesu osób uprawnionych (art. 622 § 2 k.p.c.). Ocena co do tego, jaki sposób podziału najbardziej odpowiada usprawiedliwionym interesom każdego z małżonków powinna uwzględniać sytuację osobistą, majątkową i rodzinną istniejącą w chwili podziału (vide: orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 1979r. III CRN 137/79, OSNCP 1980 r., poz. 33).

W niniejszej sprawie strony konsekwentnie prezentowały stanowisko iż obojgu zależy na przyznaniu im na własność nieruchomości położonych w M.. Wnioskodawca akcentował przywiązanie do ziemi, znajdującej się w jego rodzinie od pokoleń, zaś uczestniczka podkreślała, iż nieruchomości te mają stanowić zabezpieczenie jej przyszłości oraz małoletniej córki stron. Sąd dał w tym zakresie wiarę zeznaniom świadków, którzy potwierdzili stosunek stron do spornych nieruchomości.

Mając na względzie powyższe okoliczności, Sąd dokonał fizycznego podziału nieruchomości w ten sposób, iż przyznał wnioskodawcy prawo własności nieruchomości położonej w M., działki o nr ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) oraz 1/2 udziału w prawie własności nieruchomości o nr ewidencyjnym 564, dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...). Natomiast nieruchomość w postaci działki o nr ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) przyznana została na wyłączną własność uczestniczce M. J..

W ocenie Sądu, powyższy sposób podziału uwzględnia partykularne interesy stron, albowiem wnioskodawca znalazł się w posiadaniu większego obszaru rodzinnych nieruchomości, na których w przyszłości może się osiedlić, natomiast uczestniczka otrzymała nieruchomość o powierzchni ponad 3000 m², która po sporządzeniu planu zagospodarowania przestrzennego i zmiany jej przeznaczenia niewątpliwie stanowić będzie zabezpieczenie dla samej uczestniczki jak i małoletniej córki stron. Dokonując podziału fizycznego nieruchomości Sąd miał na względzie również okoliczność, iż obie strony są beneficjentami ubezpieczenia społecznego w KRUS, a nadto uczestniczka posiada nadany numer producenta rolnego. Zachowanie przez obie strony prawa do gruntów rolnych pozwoli im na kontynuowanie ubezpieczenia na zasadach dotychczasowych. Rozwiązanie powyższe jest niewątpliwie słuszne w świetle zasad współżycia społecznego tym bardziej, iż zarówno wnioskodawca jak i uczestniczka pomimo, iż są osobami młodymi to borykają się z poważnymi problemami zdrowotnymi.

Strony nie pozostawały w sporze co do sposobu podziału nieruchomości stanowiących ich majątek wspólny. Tym samym Sąd orzekł zgodnie z żądaniem stron przyznając na wyłączną własność wnioskodawcy laptop Samsung 15 cali i nawigację samochodową, a pozostałe ruchomości, szczegółowo opisane w punktach od I 4-33 sentencji postanowienia, przyznając na wyłączną własność uczestniczki.

W myśl art. 212 § 2 k.c. przyznanie rzeczy jednemu współwłaścicielowi następuje z obowiązkiem splaty pozostałych współwłaścicieli.

Co do zasady oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym (art. 43 § 1 kro). Ponieważ w niniejszej sprawie żadna strona nie domagała się ustalenia przez Sąd nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym, należało przyjąć, że udział obu stron w majątku wspólnym wynosi po 50 %.

Ustawodawca przyznaje każdemu małżonkowi prawo domagania się zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny (art. 45 § 1 kro) oraz przewiduje, że powyższe żądanie może być przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu w ramach postępowania o podział majątku wspólnego (art. 567 § 1 k.p.c.).

W toku niniejszego postępowania wnioskodawca wskazał, iż poniósł nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny stron tytułem opłacania podatku od nieruchomości stanowiących współwłasność stron, przedkładając na potwierdzenie tej okoliczności stosowne potwierdzenia wpłat. Sąd zaliczył na poczet nakładów wnioskodawcy wyłącznie opłaty uiszczone po ustaniu wspólności majątkowej stron, tj. za lata 2015-2016 – w łącznej wysokości 325,60zł.

Reasumując majątek wspólny stron obejmujący nieruchomości o wartości 25.182,00zł oraz ruchomości o łącznej wartości 11.900,00zł opiewa na kwotę 37.082,00zł. Od niniejszej kwoty należy odjąć nakłady poczynione przez wnioskodawcę z majątku osobistego w kwocie 325,60zł. Wobec powyższych obliczeń czysty majątek dorobkowy stron opiewa na kwotę 36.756,40zł, zaś strony mają w nim równe udziały wynoszące po 50% (po 18.378,020zł).

Wobec tego, że majątek wspólny obejmujący został rozdzielony pomiędzy strony postępowania w sposób nierównomierny (dla wnioskodawcy 21.647,00zł, dla uczestniczki 15.435,00zł), Sąd zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kwotę 2.943,20zł tytułem spłaty jej udziału w majątku wspólnym (18.378,20zł – 15.430,00zł = 2.948,20zł) .

O kosztach postępowania orzeczono według ogólnej zasady określonej w art. 520 § 1 k.p.c., bowiem w sprawach tzw. działowych, do których należy także sprawa o podział majątku wspólnego, nie występuje sprzeczność interesów między tymi uczestnikami (współwłaścicielami), którzy domagają się podziału majątku wspólnego, niezależnie od tego, jaki sposób dokonania podziału proponują i jakie wnioski składają w tym względzie (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2010 r., III CZ 47/10).

J. z uwagi na trudną sytuację materialną uczestniczki Sąd, powołując się na treść art. 102 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. postanowił nie obciążać jej kosztami postępowania, od których wnioskodawca był zwolniony.